

Силабус навчальної дисципліни
«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ»

LABORE ET ZELO

Освітня програма: «Дошкільна освіта»
Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) рівень
Обсяг: 3 кредити ЄКТС
Курс: 1; **Семестр:** 1
Дні, Час, Місце: згідно з розкладом
Кафедра: Педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту
Затверджено: протокол №1 від 27.08.2024 р.

Інформація про викладача

Ім'я	Горянська Анжела Михайлівна
Контакти	E-mail: pesotskie2@gmail.com , 0969926755
Робоче місце	Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту (ауд. 233 навчального корпусу №2)
Години консультацій	Середа: 13.30 – 14.50

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Соціально-психологічні основи освітнього процесу» розроблена для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і як обов'язкова дисципліна є окремим освітнім компонентом освітньої програми «Дошкільна освіта» зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

Курс спрямований на забезпечення теоретичної і практичної підготовки магістрів до роботи в закладах дошкільної освіти, дозволяє магістрантам набути базових знань та навичок щодо оптимізації управління розвитком особистості в закладах дошкільної освіти з врахуванням дії соціально-психологічних чинників. Особлива увага приділяється проблемам психології спілкування, соціально-психологічним питанням формування та розвитку середовища дошкільного закладу, соціалізації особистості, соціально-психологічним характеристикам педагогічного колективу дошкільного закладу. Під час практичних занять будуть створюватися умови для формування умінь, важливих для вивчення соціально-психологічних особливостей освітньої системи у дошкільному закладі, побудови розвивальної взаємодії з колегами, окремими дітьми та групою в цілому, умінь командної роботи тощо.

Компетентності та результати навчання

Компетентності

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Дошкільна освіта» сприяє набуттю здобувачами компетентностей:

ЗК1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства і громадянина держави, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська

компетентність).

ЗК2. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (дослідницька компетентність).

ЗК5. Здатність до роботи в команді, міжособистісної взаємодії, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК6. Здатність до усвідомлення, цінування й поваги багатоманітності й мультикультурності в суспільстві, творчого самовираження; діяти на основі етичних міркувань (мотивів) доброчесності, соціальної відповідальності (культурна та етична компетентність).

СК3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами, виявляти наявність освітніх потреб у здобувачів освіти (психологічна та інклюзивна компетентність).

СК9. Здатність до самоосвіти та самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці (здатність до навчання впродовж життя).

СК10. Здатність до ефективною комунікації, саморегуляції та толерантної взаємодії, швидкого реагування на зміни під час професійної діяльності, до ефективного врегулювання конфліктів та профілактики професійного вигорання (психоемоційна компетентність).

СК11. Здатність організувати фізично та психологічно безпечне освітнє середовище, вільне від насильства та булінгу (здоров'язбережувальна компетентність).

Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Дошкільна освіта» сприяє досягненню здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьків з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПРН5. Забезпечувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

ПРН6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини, забезпечувати здобуття освіти дітьми з особливими потребами.

ПРН13. Керувати власними емоціями, виявляти лідерські якості та використовувати їх у професійній діяльності; виявляти причини конфліктних ситуацій та конструктивно їх вирішувати; застосовувати техніки зниження емоційної напруги, виявляти ознаки професійного вигорання та вживати адекватні способи їх попередження.

ПРН16. Уміти ефективно використовувати цифрові технології в професійній діяльності.

Форми, методи та засоби навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних занять (14 год.), організації самостійної роботи студентів в бібліотеках та комп'ютерних мережах (60 год.) для студентів денної форми здобуття вищої освіти; лекцій (6 год) та лабораторних робіт (4 год), організації самостійної роботи студентів в бібліотеках та інтернет мережі (80 год) для студентів заочної форми здобуття вищої освіти.

Викладач використовуватиме методи навчання: 1) Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності (створення ситуації пізнавальної новизни, навчальні дискусії, методи заохочення, висунення навчальних вимог); 2) Методи організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності: лекція, розповідь, пояснення, робота з посібником, з інтернет-ресурсами, виконання практичних завдань, дослідницькі завдання. 3) Методи контролю: усне і письмове опитування, письмова перевірка, підсумкове контрольне тестування, залік.

Організація навчання

Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Освіта у соціально-психологічному вимірі	2	
2	Соціально-психологічні аспекти вивчення особистості	2	2
3	Спілкування як соціально-психологічний феномен	2	2
4	Мала група як об'єкт соціально-психологічного дослідження. Міжособистісні стосунки в групах і колективах	2	
5	Соціалізація особистості в освітньому просторі	2	2
6	Психологія педагогічного спілкування	2	
7	Співробітництво та конфлікт в освітньому просторі	2	
8	Психологічне благополуччя особистості в освітньому просторі	2	
Разом		16	6

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Освіта у соціально-психологічному вимірі	2	
2	Соціально-психологічні аспекти вивчення особистості	2	2
3	Спілкування як соціально-психологічний феномен	2	
4	Соціалізація особистості в освітньому просторі	2	2
5	Психологія педагогічного спілкування	2	
6	Співробітництво та конфлікт в освітньому просторі	2	
7	Психологічне благополуччя особистості в освітньому просторі	2	
Разом		14	4

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Психологічні аспекти створення безпечного середовища в умовах закладу дошкільної освіти.	10	15
2	Стиль педагогічного спілкування та якість розвитку особистості.	10	15
3	Соціально-психологічні засоби підвищення толерантності до інакшості і різноманіття в освітньому середовищі дошкільного закладу.	10	15

4	Інноваційні комунікативні технології врегулювання соціальних конфліктів в освітньому середовищі дошкільного закладу	15	20
5	Соціально-психологічний портрет педагога дошкільного закладу.	15	15
Разом		60	80

Оцінка

Критерії поточного (формульованого) оцінювання

Форми роботи	Зміст роботи	Розподіл оцінок
Практичне заняття	Знання й розуміння теоретичного матеріалу (повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; упевненість, аргументованість та емоційність; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, уміння роботи порівняння, висновки).	0-3
	Участь у дискусії та симуляціях ділової комунікації, міні-тренінгу.	0-1
	Головний доповідач/модератор питання	0-1
	Разом	0-5

Критерії проміжного та підсумкового оцінювання

Форми роботи	Зміст роботи	Розподіл балів
Аналіз кейсів педагогічного спілкування	Глибина аналізу	0-2
	Повнота розкриття проблеми	0-1
	Логічна і достатня аргументація власної точки зору	0-2
	Разом:	0-5
Доповідь з презентацією	Відповідність змісту темі	0-1
	Науковість матеріалу, логічність його викладу	0-1
	Структура та обсяг (тема, зміст, висновки, використані джерела; до 10 слайдів)	0-1
	Правильність оформлення	0-1
	Разом:	0-5
Соціометрія	Правильність організації дослідження	0-1
	Правильність проведення дослідження та обробки результатів	0-2
	Правильність інтерпретації результатів та повнота висновків	0-2
	Разом:	0-5
Виконання тестового контролю	Тести (виконується на платформі УНІКОМ). Результати визначаються граничною шкалою оцінювання.	
	Разом:	0-25
Індивідуальне науково-дослідне завдання «Рефлексія	Розуміння соціально-психологічних характеристик, що зумовлюють ефективну взаємодію між суб'єктами освітнього процесу	0-3

соціально-психологічних характеристик особистості вихователя ДНЗ»	Проведення міні-дослідження	0-2
	Обробка та аналіз даних	0-2
	Підготовка звіту, висновки	0-3
	Разом:	0 - 10
Груповий дослідницький проект «Соціально-психологічні аспекти освітнього процесу»	Розуміння актуальності заявленої проблематики, формулювання мети, гіпотези дослідження (вступ)	0-2
	Планування та здійснення теоретичного дослідження (теоретична частина)	0-3
	Планування та проведення емпіричного дослідження (практична частина)	0-3
	Обробка та аналіз даних (практична частина)	0-5
	Підготовка публікації	0-2
	Разом:	0 - 15
Залік - підсумкове тестування	Тестові завдання, результати яких визначаються граничною шкалою оцінювання.	0 - 30
	Разом:	0 - 30

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладача повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте перейти до безпечного місця та повідомити про це викладача.

Відвідування та участь. Відвідування лекційних, практичних занять з курсу є обов'язковими (за виключенням студентів індивідуальної форми навчання). Для студентів індивідуальної форми навчання необхідно на початку семестру узгодити з викладачем графік індивідуальної роботи та консультацій.

Дедлайн. Терміни виконання всіх видів робіт доводяться до студентів на початку семестру. Конспекти, завдання, презентації, дидактичні матеріали перевіряються на поточному занятті. Якщо студент пропустив заняття з поважної причини, то дозволяється здати роботу до останнього заняття за розкладом.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання здійснюється згідно з чинним положенням про організацію освітнього процесу в університеті.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність» (<http://surl.li/uxufcx>). Всю заплановану роботу здобувачі виконують самостійно. У разі виявлення несамотійного виконання завдання, результат анулюється, а

робота повертається здобувачу на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності.

При виконанні спільних завдань, потрібно зазначати внесок кожного учасника/учасниці.

Мобільні пристрої на занятті використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (<http://surl.li/dkhfxg>) університету, а також принципів і правил поведінки, визначених у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (<http://surl.li/vyonww>).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у неформальній освіті.

Основні джерела інформації для вивчення навчальної дисципліни

1. Бондарчук О. І. Психологічна безпека освітнього середовища: сутність та умови створення. Спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. – К., 2018. 24 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713076/1/Спецкурс_Бондарчук.pdf

2. Навчальна програма та методичні рекомендації до курсу «Соціально-психологічні аспекти освітнього процесу» для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» / А. М. Горянська, В. П. Пісоцький. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. - Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 176 с.

3. Москаленко В.В. М. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене – К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с. URL: [https://library.nusta.edu.ua/depository/Оцифровані%20документи/Соціальна%20психологія%20.Москаленко%20В.В.\(2008\).pdf](https://library.nusta.edu.ua/depository/Оцифровані%20документи/Соціальна%20психологія%20.Москаленко%20В.В.(2008).pdf)

4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик. - К.: Академвидав, 2003. 448 с.

5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів: У 2-х кн. / Л. Е. Орбан-Лембрик. - К.: Либідь, 2004 - 2006 Кн. 1 : Соціальна психологія особистості і спілкування . К., 2004. 576 с.

6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів: У 2-х кн. / Л. Е. Орбан-Лембрик. - К.: Либідь, 2004 - 2006 Кн. 2 : Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. - К., 2006. 560 с.

7. Психологія толерантності: методичні матеріали до спецкурсу / А. М. Горянська; Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. - Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 158 с.

8. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Педагогічна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. 168 с. URL: <https://library.nusta.edu.ua/depository/Оцифровані%20документи/ЗАГАЛЬНА%20ПСИХОЛОГІЯ%203.pdf>

9. Соціальна психологія : навч. посіб. / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна та ін.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с. URL:

<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/14a82805-7b31-4866-8059-fc640a894488/content>